

1. Inleiding

Het decreet 'Unitatis redintegratio' over de katholieke deelneming aan de oecumenische beweging opent met: *"De bevordering van het herstel der eenheid onder alle christenen is een van de voornaamste doelstellingen van het tweede heilig Vaticaans Oecumenisch Concilie. De Kerk immers is door Christus, de Heer, gesticht als één en als de enige; en toch presenteren veel christelijke Gemeenschappen zich aan de mensen als het echte erfgoed van Jezus Christus. Alle noemen zij zich leerlingen van de Heer, maar zij hebben verschillende opvattingen en volgen verschillende wegen, alsof Christus zelf verdeeld was."* (UR 1)

Het Oecumenisch Directorium (verder afgekort als OD) geeft richtlijnen voor het werken aan de eenheid van de christenen en beschrijft de organisatie die de Kerk hiervoor heeft ingericht. In het voorwoord van de Nederlandse heruitgave in 2020 wordt met verwijzing naar (OD 172) gesteld dat de dialoog het hart is van de oecumenische samenwerking. Daarnaast wordt met verwijzing naar de in 1995 door Johannes Paulus II geschreven encycliciek 'Ut unum sint' allereerst het gebed de ziel van de oecumenische vernieuwing en van het streven naar eenheid genoemd. Oecumenische inzet is geen kwestie van louter doorpakken in activistische zin. Bisschop Van den Hende schrijft: *"Oecumenische samenwerking is geen klus die louter door mensen gedaan, maar allereerst van godswege verkregen moet worden door gebed en dialoog, in kracht van de Geest."*

In dit document wordt aangegeven welke doelstelling de parochie HH. Maria en Jozef voor zichzelf op het gebied van oecumene ziet en hoe zij hier uitvoering aan wil geven.

2. Doelstelling

De parochie heeft de opdracht door middel van oecumenische activiteiten de eenheid van de christenen op lokaal niveau te laten ervaren en te bevorderen en de oecumenische gezindheid van de parochianen te vergroten. Hierbij zij opgemerkt dat verdeeldheid en verscheidenheid verschillende begrippen zijn. Verdeeldheid beschadigt de eenheid en doet afbreuk aan de gemeenschap. Verscheidenheid is een rijkdom en versterkt de gemeenschap. Door verscheidenheid zijn verschillende mensen van betekenis voor elkaar.

3. Activiteiten

Als haar belangrijkste bijdrage aan de oecumene ziet de parochie het gezamenlijk gebed, de onderlinge dialoog en de oecumenische samenwerking. Daarnaast zijn er de activiteiten ter bevordering van de oecumenische gezindheid van de parochianen.

3.1. Gezamenlijk gebed

Het gezamenlijke gebed vindt plaats in de oecumenische gebedsvieringen in de Week van Gebed voor de Eenheid, Wereldgebedsdag en tijdens de Advent en de Veertigdagentijd. Door het gezamenlijk gebed en het op voet van gelijkheid luisteren naar Gods Woord ervaren de deelnemers zich in hun verscheidenheid met elkaar verbonden en zijn zij zich bewust van de onvolledigheid van de gemeenschap die zij met elkaar vormen. In het gebed wordt gevraagd om eenheid en ook om vergeving voor ons tekort schieten in het vormen van een werkelijke eenheid. Het gezamenlijke gebed voor de noden in de wereld vormt ook een vruchtbare basis voor samenwerking op het gebied van caritas en gerechtigheid. Zie voor richtlijnen op dit gebied OD 104-115. Deze sluiten aan bij de momenteel bij ons gangbare praktijk.

3.2. Dialoog

“De dialoog is het hart van de oecumenische samenwerking en begeleidt deze in al haar vormen. Dialoog eist dat men luistert en antwoord geeft, dat men tracht te begrijpen en zich te doen verstaan. Het betekent bereidheid om vragen te stellen en op zijn beurt te worden ondervraagd. Het is iets van zichzelf meedelen en vertrouwen hebben in wat anderen over zichzelf zeggen. Geleid door een oprechte liefde voor de waarheid moet ieder van de gesprekspartners bereid zijn om eigen inzichten en wijze van leven steeds meer te verduidelijken en te veranderen. Wederkerigheid en betrokkenheid op elkaar zijn wezenlijke elementen in de dialoog, alsmede het gevoel dat de deelnemers op voet van gelijkheid met elkaar verkeren. Door de oecumenische dialoog kunnen de lidmaten van de verschillende kerken en kerkelijke gemeenschappen elkaar leren kennen en vaststellen welke punten van geloof en praktijk zij gemeen hebben en op welke punten zij van elkaar verschillen. Zij trachten te begrijpen wat de wortel is van die verschillen, en na te gaan in hoeverre deze een werkelijk obstakel zijn voor gemeenschappelijk geloof.” (OD 172) Op lokaal niveau is het geen opdracht dergelijke obstakels uit de wereld te helpen, wel is het zaak ze te erkennen en ermee te leven.

De dialoog is op lokaal niveau gericht op het elkaar beter kennen en beter begrijpen om zo de verbondenheid met elkaar te bevorderen. Het gaat om het elkaar ontmoeten met ook gewone alledaagse gesprekken, het bespreken van lokale kwesties en problemen, het uitwisselen van ervaringen en het voeren van gesprekken over de vormgeving en de inhoud van het geloof. In dit kader zijn onder andere ook studiebijeenkomsten en gesprekken over de Bijbel van belang. *“De eraan deelnemende katholieken dienen te beseffen hoe nodig het is dat zij hun geloof goed kennen en dat het vast in hun leven verankerd is, en zij dienen ervoor te zorgen dat zij in hun denken en willen in gemeenschap blijven met hun kerk.”* (OD 174) Het uit de weg gaan van verschillen in geloofsopvattingen is zeker niet dienstbaar aan het bevorderen van de eenheid. *“Niets staat zo ver af van het oecumenisme als een vals irenisme, dat de zuiverheid van de katholieke leer schaadt en de authentieke, vaststaande zin ervan verduistert.”* (OD 176)

3.3. Samenwerking

“Als de christenen samen leven en bidden (...), leggen zij getuigenis af van het geloof dat zij delen en van hun doopsel in de Naam van God, de Vader van allen, en van zijn Zoon Jezus Christus, de Verlosser van allen, en in de heilige Geest, die door de macht van zijn liefde alles omvormt en verenigt. Met deze gemeenschap van leven en geestelijke gaven als basis zijn er veel andere vormen van oecumenische samenwerking die de eenheid tot uitdrukking brengen en haar bevorderen, en waardoor de christenen aan de wereld een duidelijk getuigenis geven van de heilbrengende kracht van het evangelie.” (OD 161) De onderlinge samenwerking versterkt de verbondenheid tussen de deelnemers. Door de samenwerking leren zij elkaar beter kennen en beter begrijpen.

“De christenen mogen hun hart niet sluiten voor de noodkreten van de moderne wereld. Hun bijdrage op alle terreinen van het menselijk leven waar de behoefte aan heil het meest dringend is, heeft meer effect als deze van allen tezamen komt, en als hun onderlinge eenheid daarbij zichtbaar is.” (OD 162) Vruchtbare samenwerking is mogelijk op het gebied van de caritas, de maatschappelijke gerechtigheid en de zorg voor de schepping. *“Als algemeen beginsel voor de oecumenische samenwerking in het sociale en culturele leven geldt dat deze moet gebeuren binnen het grotere geheel van het streven naar de eenheid van de christenen.”* (OD 212)

“Het gemeenschappelijk getuigenis dat uitgaat van alle vormen van oecumenische samenwerking heeft reeds een missionair karakter.” (OD 205) Daarnaast kan samengewerkt worden in gezamenlijke acties waarmee het christelijk geloof en het werk van de kerken onder de aandacht van de lokale bevolking wordt gebracht.

3.4. Oecumenische gezindheid van parochianen

“Als kerkelijke eenheid, vergaderd om de eucharistie, moet de parochie de plaats zijn, en daarvoor ook uitkomen, van waarachtig oecumenisch getuigenis. Bijgevolg is een van de grote plichten van de parochie om de parochianen tot oecumenische gezindheid op te voeden. Dit vereist zorgvuldige aandacht voor vorm en inhoud van de prediking, vooral van de homilie, en ook van de catechese. Daarnaast vereist dit ook een pastoraal plan, hetgeen veronderstelt dat iemand belast wordt met het stimuleren en coördineren van oecumenische activiteiten, in nauwe samenwerking met de pastoor van de parochie...” (OD 67)

Dit krijgt concreet vorm in het gebed voor de eenheid in de Week van Gebed voor de Eenheid. Naast gebed vraagt het om een positieve houding ten aanzien van oecumene in de verkondiging en aandacht voor oecumenische activiteiten in het parochieblad en op de website.

4. Huidige situatie

4.1. Huidige activiteiten in het licht van het beleid

Op dit moment zijn er jaarlijks de volgende activiteiten. De categorie-indeling is hierin gebaseerd op de indeling in hoofdstuk 3.

Activiteit	Tijdstip	Locatie	Categorie
Adventsvieringen op woensdagavond	Advent	Voorburg	1, (2)
Gezamenlijke vieringen in de Week van Gebed voor de Eenheid	eind januari	Leidschendam, Rijswijk, Voorburg	1, (2)
Bidden voor de eenheid in de Week van Gebed voor de Eenheid	eind januari	Leidschendam, Rijswijk, Voorburg	4
Veertigdagentijdvieringen op woensdagavond	Veertigdagentijd	Rijswijk, Voorburg	1, (2)
Vastenoeop in de Kruisheuvelkerk	Veertigdagentijd	Leidschendam	1, 2, 3
Wereldgebedsdag	eerste vrijdag in maart	Voorburg	1, (2)
Dodenherdenking	4 mei	Voorburg	1, 2, 3
Informatiemarkt Strandwalfestival	september	Strandwalfestival	3
Inzameling Voedselbank	begin november	Leidschendam, Voorburg	3
Inzameling winterjassen	november	Rijswijk	3
Inzameling chocoladeletters	november	Rijswijk	3
De Samenlopers gericht op het AZC	continu	Rijswijk	3
Werkgroep Vrouw en Geloof	9 keer per jaar	Leidschendam, Voorburg	(1), 2
Taizé-vieringen in Koningkerk	4 keer per jaar	Voorbrug	1, (2)
HipHelpt	continu	Leidschendam, Voorburg	3
De Vlam in The Mall	continu	Leidschendam	3
Website Raad van Kerken	continu	Leidschendam, Voorburg	3
Folder voor nieuwkomers	incidenteel	Leidschendam, Voorburg	3
Artikelen in Kerk aan de Vliet over oecumenische activiteiten	continu	Leidschendam, Rijswijk, Voorburg	4

4.2. Lokale organisatie van de oecumene

In Leidschendam en Voorburg is er een lokale Raad van Kerken. Hieraan wordt deelgenomen door de parochies HH. Maria en Jozef en De verrezen Christus, de protestantse gemeenten van Leidschendam/Leidseveen en van Voorburg, Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen, Doopsgezinde gemeente Den Haag en omstreken, Remonstrantse gemeente Den Haag en omstreken, Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt Voorburg en Orthodox Koptische Kerk in Leidschendam.

De Raad rekent het tot haar taak om:

- oecumenische activiteiten en ontmoetingen te organiseren en te stimuleren, waaronder bijeenkomsten van voorgangers in de deelnemende kerken en de geestelijk verzorgers in instellingen;
- een netwerk van christenen te zijn en informatie te delen;
- de belangstelling voor maatschappelijke onderwerpen in de diverse kerken te ondersteunen;
- als gesprekspartner te fungeren voor het gemeentebestuur van Leidschendam-Voorburg en maatschappelijke organisaties;
- contact te hebben met andere geloofsgemeenschappen en religies;
- de relatie te onderhouden met de Raad van Kerken Nederland.

In Rijswijk overleggen de voorgangers van de volgende vier kerken onder de noemer 'Wij Geloven in Rijswijk':

- Parochie HH. Maria en Jozef,
- Protestantse Gemeente Rijswijk,
- Volle Evangelie Gemeente,
- Nederlands Gereformeerde Kerk.

Zij organiseren de gezamenlijke viering in de Week van de Eenheid en de Veertigdagenvieringen.

Daarnaast overleggen de diaconale groeperingen van deze vier kerken binnen het REK-verband (Rijswijk en kerken). Zij coördineren diaconale activiteiten van de vier kerken waaronder de in het schema genoemde inzameling winterjassen en chocoladeletters en De Samenlopers, en de aanwezigheid van de kerken op de Informatiemarkt Strandwalfestival.

5. Ideeën om de oecumene te versterken

In het slotdocument van de synode over synodaliteit in oktober 2024 'Voor een synode Kerk: gemeenschap, participatie, missie' wordt gepleit voor versterking van de oecumene. Oecumene en synodaliteit zijn nauw met elkaar verbonden. Dialoog en ontmoeting zijn daarin kernbegrippen.

In het verlengde van de hierboven beschreven huidige situatie willen we vooral meer aandacht voor de ontmoeting en de dialoog. Dat vraagt dat er na afloop van gebedsvieringen ook gelegenheid is om elkaar te ontmoeten en dat aan de hand van een aantal vragen een dialoog georganiseerd wordt.

Verdere mogelijkheden tot ontmoeting en dialoog zijn:

- gezamenlijke natuurwandelingen met een gespreksthema
- meer aandacht voor de mogelijkheid om aan elkaars activiteiten deel te nemen
- gezamenlijke catechetische activiteiten zoals Bijbelbijeenkomsten
- gezamenlijk naar de uitzending van The Passion kijken
- op Goede Vrijdag de Kruisweg oecumenisch vieren.

Daar de aandacht voor oecumene binnen de kerken eerder afneemt dan groeit is ook dit een aandachtspunt. Bovendien zijn het vrijwel alleen ouderen die betrokken zijn bij oecumenische activiteiten. De vraag is hoe de aandacht van jongeren voor de oecumene gestimuleerd kan worden. Naast de Week van Gebed voor de Eenheid is ook de periode tussen Hemelvaart en Pinksteren een gelegenheid om voor de eenheid te bidden in de vorm van een Pinksternovene.

Een andere vorm van aandacht voor de eenheid vragen is een gezamenlijke manifestatie in de vorm van een oecumenische gebedsviering op een centrale locatie in bijvoorbeeld de open lucht. Een dergelijke bijeenkomst komt niet in de plaats van de eigen vieringen van de zondag in de verschillende kerken.